

Wsparcie rozwoju dobrych modeli z obszaru gospodarki społecznej

Raport dotyczący proponowanej wizyty studyjnej do Afryki

Index

Temat	Strona
Wprowadzenie	3
Chara Trust i Wspólnoty BAME	3
Chara Trust spotyka Fundację Barka	3
Barka, Chara, UE i Afryka	4
Wizyta studyjna do Afryki	4
Annex 'A' - Badania	5, 6
Annex 'B' – Zarys budżetu	7

Wprowadzenie

“Steps to Success” (Kroki do sukcesu) , projekt współfinansowany przez Unię Europejską, rozpoczął się we wrześniu 2009. Jest on nieodpłatny dla uczestników i ma na celu wsparcie i ukierunkowanie osób bezrobotnych, lub zagrożonych bezrobociem w północno-zachodniej Anglii, tak aby zwiększyć szanse znalezienia przez nie zatrudnienia, zwłaszcza w rozwijającym się obszarze przedsiębiorstw społecznych. Celem projektu jest również doradztwo osobom, które mają już pomysł na przedsiębiorstwo społeczne lub spółdzielnię socjalną. To właśnie ten cel przyświeca wizytom studyjnym do krajów europejskich. Uczestnicy wizyt mogą zobaczyć przedsiębiorstwa społeczne w innych krajach i przenieść te modele do Wielkiej Brytanii.

Chara Trust i środowiska BAME (Black, Asian, and Minority Ethnic- mniejszości afrykańskie, azjatyckie i inne mniejszości etniczne)

Chara Trust jest zaangażowana w “Merseyside BME Legacy Project” (Projekt dziedzictwa mniejszości afrykańskich w Merseyside), którego celem jest wspieranie i pomoc w rozwoju środowisk mniejszości etnicznych i organizacji pomagających uchodźcom. Program „Kroki do sukcesu” został ułożony tak, aby uzupełnić prace zespołu Dziedzictwa Mniejszości Afrykańskich. Cele pozostały te same, ale uczestniczyć w programie mogą jedynie członkowie Grup Mniejszości Etnicznych w Merseyside , lub inni pracujący na rzecz środowisk mniejszości etnicznych.

Chara Trust spotyka Fundację Barka

Od listopada 2010 do września 2011, dwudziestu ośmiu uczestników Chara Trust i innych wzięło udział w czterech wizytach do Polski i w jednej do Szwecji. Dyrektor wykonawczy Chara Trust, Godwin Bateren, wzięł udział we wszystkich pięciu wizytach, natomiast konsultant programu “Kroki do sukcesu” , John MacPhie, w trzech.

Główne cele wizyt studyjnych to:

- Zdobycie wiedzy na temat gospodarki społecznej w Europie oraz Centrów Integracji Społecznej
- Zdobycie wiedzy dotyczącej powoływania i prowadzenia spółdzielni socjalnych; porównanie z praktykami brytyjskimi; wybór najlepszych modeli;
- Uczenie się na najlepszych przykładach przedsiębiorstw społecznych;
- Zainspirowanie uczestników, wzmocnienie ich wiary w pomysły, dostarczenie praktycznych wskazówek jak tworzyć podobne przedsiębiorstwa społeczne dla pożytku mniejszości afrykańskich i azjatyckich oraz innych w Merseyside.

Od pierwszego spotkania z Barką w listopadzie 2010 i zapoznania się z dokonaniem i doświadczeniami Barki w Polsce i Wielkiej Brytanii, Godwin i jego zespół byli przekonani, że doświadczenie i praca Barki wskazuje modele, które mogą być powielane i mogą pomóc żyjącym w trudnej sytuacji mniejszościom w Liverpoolu. W związku z tym podejmowali działania do wzmocnienia i zacieśnienia kontaktów z Barką, zwłaszcza poprzez Ewę Sadowską, dyrektor wykonawczą Barki UK.

W czerwcu 2011, Chara Trust zorganizowała szkolenie w Merseyside zatytułowane "Kobiety, Bycie Liderem, Zaangażowanie i wpływanie na zmiany". Wystąpienie Ewy było kluczowe i tak bardzo zainspirowało uczestników, że zdecydowano się zorganizować wizytę studyjną tylko dla Chara Trust, we wrześniu 2011.

Uczestnicy mieli dzięki temu możliwość poznania i uczenia się bezpośrednio od rodziców Ewy, założycieli Fundacji Barka, Barbary i Tomasza Sadowskich.

Barka, Chara, UE i Afryka

Spośród dwanaścioro uczestników wizyty ośmioro to Afrykanie, urodzeni w Afryce, każde z nich zaangażowane w organizacje zrzeszające migrantów z danego kraju afrykańskiego w Merseyside, jak również we wspólnotach w krajach pochodzenia. Podczas wrześniowej wizyty Tomasz Sadowski zauważył zgodność i powiązanie pomiędzy pracą, którą wykonuje Barka, energią, pomysłami i pochodzeniem uczestników wizyty, zwłaszcza Godwina Batera, oraz strategią i chęcią UE aby udzielać pomocy rozwojowej Afryce i promować tam gospodarkę społeczną.

Dodatkową zachętą jest fakt, że Polska sprawuje obecnie prezydencję w Unii Europejskiej, a Poseł Parlamentu Europejskiego z Poznania, Filip Kaczmarek, jest szczególnie zainteresowany sprawami afrykańskimi, zwłaszcza pomocą rozwojową dla Afryki. Grupa została również przyjęta w biurze europośta w Poznaniu, mimo, że Dr Kaczmarek był akurat na wizycie studyjnej w Kenii. Zaproponowano, aby skorzystać z tego połączenia talentu, energii, środków, wizji i woli pomocy rozwojowej dla Afryki-poprzez tworzenie zrębów gospodarki społecznej. Skorzystają na tym najbardziej potrzebujące, rozwijające się kraje afrykańskie i ich wspólnoty lokalne.

Dodatkowo podczas wizyty grupa poznała Jerzego Mańkowskiego, przyjaciela Tomasza, biznesmena, który spędził ponad dwadzieścia lat w Afryce, a także dr Killiona Munyame, urodzonego w Kenii obywatela Polski i radnego sejmiku Województwa Wielkopolskiego.

Propozycja współpracy została entuzjastycznie i jednogłośnie przyjęta. Zaproponowano również wizytę studyjną do krajów afrykańskich w celu rozpoznania środowisk i organizacji z którymi podjęta byłaby współpraca. Ustalono, że wizyta powinna odbyć się w grudniu 2011, lub najpóźniej w lutym 2012. Baiba Dhidha Mjidho został poproszony o przeprowadzenie dalszego rozpoznania w tej kwestii i jego raport jest załączony do tego dokumentu.

Wizyta studyjna do Afryki

W czasie kiedy ten raport jest już prawie ukończony, Godwin Batera nawiązał już kontakty z potencjalnymi partnerami w Kamerunie, Ghanie, Kenii, Ugandzie, Zambii i Zimbabwie oraz przygotował wstępny budżet (w załączeniu) Budżet jest zaplanowany tak, aby umożliwić 12 osobowej (6 osób z Polski, 6 z Wielkiej Brytanii) grupie dwutygodniową wizytę w krajach afrykańskich , w których zostałyby podjęte działania rozwojowe.

Zaproponowano, żeby grupie przewodniczył Tomasz Sadowski, natomiast Godwin Batera zajmie się administracją i logistyką. Szczegółowy program zostanie sporządzony, kiedy znany będzie rezultat prób znalezienia finansowania dla wizyty.

Annex 'A'

Kontynent Afrykański jest obdarzony olbrzymim bogactwem w postaci zasobów naturalnych, zróżnicowanej pogody i kreatywnych ludzi. Pomimo tych obfitości, na kontynencie afrykańskim większość mieszkańców żyje nadal zmarginalizowana i pozbawiona wielu potrzebnych dóbr.

Szacuje się, że 26% afrykańskich domostw nie ma dostępu do elektryczności, a 58% nie ma dostępu do czystej wody. Jedynie 31% posiada dostęp do podstawowych urządzeń sanitarnych. Tylko 18% potencjału nawadniającego jest wykorzystywana. Afryka wypada źle w porównaniu do innych krajów rozwijających się, gdzie 90% gospodarstw domowych ma dostęp do elektryczności, 80% posiada czystą wodę, a 90% ma dostęp do urządzeń sanitarnych.

W strategii AU/NEPAD 2010-2015 czytamy: *“Rozwój w Afryce będzie bez wartości jeśli nie skupi się na przywróceniu wiary we własne możliwości i zapewnieniu dobrostanu ludzi w Afryce, zwłaszcza tych najbardziej zmarginalizowanych i w najtrudniejszej sytuacji. Afryka powinna inwestować w swoje zasoby ludzkie i zapewnić sprawiedliwy i godziwy dostęp najbardziej wykluczonych grup, zwłaszcza na terenach wiejskich, do usług socjalnych.”*

Jest to podkreślone w kolejnym zdaniu z tego dokumentu: *“ Aby uporać się z biedą i głodem na kontynencie afrykańskim, zrównoważony rozwój w obszarze rolnictwa musi być priorytetem rządu na poziomie narodowym i lokalnym w każdym kraju w Afryce. Głód niszczy zdrowie i możliwości nauki oraz pracy. Wysysa przedsiębiorczość, inteligencję i energię. Głód i niedożywienie wyniszczają dzieci, niszczą ich potencjał jako ludzi dorosłych i sprawiają, że prawdopodobne staje się, iż potomstwo tych dzieci również będzie musiało cierpieć ten trwający całe życie czas deprivacji i głodu.*

Jednak wyzwania wydajności i dochodowości nie są łatwe do rozwiązania. Sektor rolniczy w krajach słabo rozwiniętych charakteryzuje się tym, że tworzą go głównie ubodzy farmerzy, którzy boją się ryzyka i nie mają środków aby inwestować w nowe technologie. Za bardzo polega się na podstawowym rolnictwie, często na słabych ziemiach, które szybko tracą swoją żyzność. Ok 95% rolnictwa w Afryce korzysta jedynie z deszczu jako formy nawadniania, co sprawia, że produkcja żywności jest zależna od pogody.

Bariery w dostępie do rynków zbytu w postaci słabo rozwiniętej infrastruktury, braku dróg, braku informacji, nieadekwatnych przepisów oraz braku spójnych przepisów rynkowych i standardów sanitarnych zwiększają ryzyko producentów. Producenci zazwyczaj bazują na tradycyjnych metodach produkcji i strategiach unikania ryzyka, takich jak niewielkie zróżnicowanie produkcji, rolnictwo wymagające małych nakładów i sprzedaż w miejscu produkcji. Programy takie jak Participation of African Nations in Sanitary and Phytosanitary Standards Organisation (PAN-SPSO) czy BecANet oferują pomoc.

Pomimo wyzwań, przed którymi stoją Afrykanie i afrykańskie rolnictwo, sytuacja nie wygląda wszędzie tak źle. Podczas ostatniej dekady afrykańskie rolnictwo odnotowało wzrost. PKB odnotował wzrost 6% rocznie, a wydajność rolnictwa wzrastała o 4-5% rocznie. Średni poziom ubóstwa spadł o ok. 6% a proporcja niedożywionych Afrykanów zmniejszyła się z 36% do 32%”.

Raport kontynuuje: *“Największym potencjałem rozwoju Afryki jest jej młodzież. Edukacja wpływa bezpośrednio na jakość i skalę rozwoju społecznego młodzieży. Została również określona jako najpotężniejsza broń dostępna dla Afrykanów w celu przyspieszenia wzrostu gospodarczego, podniesienia poziomu życia, zwiększenia wolności wyboru i współzawodnictwa na rynkach światowych ”.* Ten aspekt pozostaje w ścisłej korelacji z kondycją rolnictwa.

Przedsiębiorstwo Społeczne w UE

Sieć Przedsiębiorstw Społecznych URBACT II – Studium tematyczne z października 2008 oznajmia, że powszechnie akceptowana, prawna definicja przedsiębiorstw społecznych brzmi : *“organizacje mające wyraźnie sprecyzowany cel służenia społeczności lokalnej, zainicjowane przez grupę obywateli; w których cele i korzyści materialne członków podlegają ograniczeniu. Upatrują dużą wartość w swojej niezależności i podejmowaniu ryzyka ekonomicznego, związanego z nieustanną aktywnością społeczno-ekonomiczną.”*

Ten sam raport oznajmia *“Z punktu widzenia makroekonomii , gospodarka społeczna w Europie ma znaczący wpływ zarówno na zatrudnienie, jak i na gospodarkę. Szacuje się, że ponad 11 milionów ludzi jest zatrudnionych w obszarze gospodarki społecznej, t.j. 6.7% pracowników w UE. Te liczby są znacznie większe w krajach “starej” Unii, gdzie w przybliżeniu “7% pracowników pracuje w obszarze gospodarki społecznej, podczas gdy ten procent jest znacznie niższy (4.2%) w 10 nowych krajach członkowskich”.*

Oprócz tworzenia miejsc pracy i dochodu, przedsiębiorstwa społeczne odgrywają znaczącą rolę w mobilizacji drzemącego “kapitału ludzkiego” w kierunku wzrostu gospodarczego. Spektrum działania jest bardzo szerokie, od odbudowy infrastruktury, ochrony środowiska naturalnego, rehabilitacji zmarginalizowanych grup, usług dla migrantów i uchodźców po szkolenia i inwestowanie w proste, a także zaawansowane technologie. Przedsiębiorstwa społeczne obejmują wszystkie sektory.

Materiały dodatkowe

Podczas gdy zasadniczo projekt oparty jest na opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie “Jaka powinna być rola i perspektywy afrykańskiej gospodarki społecznej we współpracy na rzecz rozwoju” (2011/C 44/21) wydaje się rozsądnym sięgnąć jeszcze szerzej do tekstów na temat Afryki, które miałyby odniesienie do projektu. Poniższe teksty zostały przejrane i zwiększają wagę tematu:

1. CAAD Pillar III; Framework for African Food Security (FAFS), March 2009
2. Communities and Local Government; Community Enterprise Strategic Framework, Feb. 2010
3. G8, L’Aquila Joint Statement on Global Food Security; L’Aquila Food Security initiative (AFSI), July 2009
4. G20, Action Plan on Food Price Volatility and Agriculture, June 2011.
5. G20 Ministers of Agriculture Must focus on smallholder Farmers to Achieve Food Security and Prevent Food Price Volatility; Press statement, June 2011
6. Germany and Africa: A strategy Paper by the German Government.
7. Hyogo Framework for Action 2005 – 2015; (International Strategy for Disaster Reduction).
8. Joint Africa EU Strategy Action Plan 2011-2013
9. Nairobi Strategy – Enhanced Partnership to Eradicate Drought Emergencies; September 2011.
10. The Social Economy – Africa’s Response to the Global Crisis; ILO October 2009
11. Speech by Mr. Luca Jahier, 19th Session of the ACP-EU Parliamentary Assembly, 31 March 2010.
12. The AU/NEPAD African Action Plan 2010-2015, Advancing Regional and Continental Integration in Africa.
13. URBACT II – Thematic Network Baseline Study, Network of Social enterprises, October 2008

Annex 'B'

	Dni	Osoby	Kraje	Koszt na osobę GBP£	Totals GBP£
Koszty wiz		12	5	50	3,000
Transport do Warszawy		6		50	300
Transport do Liverpoolu		6		10	60
Bilety lotnicze		12		2,200	26,400
Zakwaterowanie	14	12		100	16,800
Transport wewnętrzny		12		100	1,200
Tłumacz/facilitator/przewodnik		2	5	100	1,000
					0
Posiłki	14	12	3	20	10,080
					0
Ubezpieczenie podróżne		12		50	600
Sub total					59,440
Administracja, rezerwacje, raporty					5,900
Total					65,340
Nieprzewidziane wydatki					4,660
GRAND TOTAL					70,000
Koszy na osobę/dzień					417
Uwagi					
Możliwość zniżek i mniejszych kwot- kwoty podano dla potrzeb planowania					